

Ο ΘΙΑΣΟΣ της Κατερίνας, με το ξεκίνημα του καλοκαιριού, μάς έφερε να δούμε πάλι την περίφημη «Κυρία Δεν μέ με λει» του Σαρντού. Έκλογη αξιοζήλευτη. Δεν μπορούσε να γίνει καλύτερη, πιο συνταιριασμένη με την ιδιοσυγκρασία της λαμπρής καλλιτέχνιδας και με τα ανεβοκατεβάσματα της εποχής που ζούμε.

Η «Κυρία Δεν μέ με λει» γνώρισε τη μεγάλη επιτυχία στο Παρίσι, με τη Ρεζάν στο ρόλο της Κατερίν Λεφέβρ, γύρω στα 1893. Στόν ίδιο ρόλο δοκιμάστηκαν από τότε διάσημες θεατρίνες, ως την πολυθόρυπη Μιστενγκέτ, στα 1925, στο θέατρο της «Πόρτ Σαιν-Μαρτέν». Αύτην την παράσταση τη θυμάμαι ακόμη. Μου άφηκε μία δυσάρεστη ανάμνηση. Η Μιστενγκέτ είχε αφαιρέσει από τόν τύπο της μικρής πλύστρας (που μέσα στη ναπολεόντεια εποποιία γίνεται η αντίθεση στραταρχίνα Λεφέβρ) κάθε ανωτερότητα, κάθε ευγένεια, κάθε λαϊκή γενναioφφία και φόρτωσε τό ρόλο μ' όλες τις λαϊκές χυδαιότητες που είχαν στήσει τη δική της, την προσωπική της επιτυχία στο μιούζικ-χάλ. Αντί να γίνει η Μιστενγκέτ Κατερίν Λεφέβρ, ένας γυναικείος δηλαδή τύπος που ξεκινά από τὰ λαϊκά στρώματα κι' ανεβαίνει, με την ἀρετή του λαού, ως τὰ ψηλότερα επίπεδα της πρώτης γαλλικής αυτοκρατορίας, αντί να γίνει αυτό, η περίφημη ηρωίδα μεταβάλλουνταν σε Μιστενγκέτ, δηλαδή σε ζιγκολέτα, σε τροτέζα, σε βροσχνό καθάρμα της παριζιάνικης σύγχρονης γραφικότητας, προς τουριστική και δημοσιογραφική κατανάλωση.

Ξαναγυρνῶ στην ἐντύπωση ἐκείνη της παράστασης της «Πόρτ-Σαιν-Μαρτέν» και κρίνω για χιλιοστή φορά πως και στο Παρίσι, δίπλα σε μοναδικές καλλιτεχνικές ἐργασίες, συμβαίνουν κι' ἀκατανόμαστα καλλιτεχνικά τερατουργήματα. Ἐκείνη ἡ Μιστενγκέτ! Ποτέ ἡ αὐθάδεια της ἐπιτυχίας, της πιο εύκολης και της πιο ἐμετικής, δὲν είχε ἐπιτελέσει ἕνα τέτοιο φόρτο σκηνής κι' ἕνα ὄγκο ἀπείρας τόσο μεγάλο. Ἡ δική μας τώρα παράσταση, στο θέατρο της πλατείας Κυριακού, εἶνε πραγματική ἀνακούφισι. Ἀκόμη ἕνας σταθμός προόδου στή θεατρική γενικά ζωή μας κι' ἰδιαίτερα στή σταδιοδρομία της Κατερίνας. Ἡ ἐξέλιξι της φτάνει κάθε μέρα πιο σιμὰ σε μιά καλλιτεχνική ἀρτίωση που δικαιώνει τούς παλιούς φανατικούς θαυμαστές της κι' ἀποστομώνει τούς ἀντίθετους της-που εἶνε ἐξίσου φανατικοί. Προχωρεῖ σὲ τὸ δύσκολο δρόμο της, τολμηρή, ἀκούρα στή, ὑπόδειγμα ἐργατικότητας κι' εὐσύνεθσίας, προχωρεῖ, γυρεύει διαρκῶς νὰ μάθει κάτι καινούργιο, κάτι καλύτερο, ἀκατανόμητη και σ' αὐτή της τὴν προσπάθεια. Τὴν ἐργασία της τὴ φέρνει κάθε μέρα ψηλότερα. Της τυχαίνουν, βέβαια, κάπου κάπου και κακοτοπιές. Τίς υπερηφῆδᾶ, μάς ἀναγκάζει κι' ἐμᾶς νὰ τίς ξεχάσουμε, μάς συγκινεῖ και μάς ὑποχρεώνει νὰ θαυμάσουμε τὸ μόχθο της. Ὁ μόχθος αὐτός στηρίζεται σε μιά πνευματικότητα σπάνια για τὰ χρονικά του νεοελληνικού μας θεάτρου ὄπου, ως χτες ἀκόμη, βασιλευσε μιά ἀναίδεια και μιά λογοδιάρροια ἀμαθείας που κιντύνευαν νὰ μάς πείσουν ὅτι ἡ θωμολοχία εἶταν ταυτόσημη της εὐφύιας. Τώρα αὐτὰ τέρασαν. Τώρα αὐτὰ ὅλα θάφτηκαν. Και μου φαίνεται πως ἡ ὑπαρξη, ἡ παρουσία, ἡ δράση της Κατερίνας βοηθήσανε πολὺ στήν ἐπιτυχία της ἐν λόγω ταφῆς.

Στήν παράσταση της «Κυρίας Δεν μέ με λει» βλέπουμε πως ἡ Κατερίνα μπορεί νὰ φτιάσει διάσημους ρόλους, κι' ὄχι μόνο νὰ σταθεῖ σὲ ἐπίπεδό τους, ἀλλὰ και νὰ τούς πλουτίσει, νὰ τούς ἀνανεώσει, νὰ τούς ἐυρύνει με τὸ χύμα και με τὸ σπιθοβόλημα της προσωπικότητάς της. Ὁ τρόπος που ὑποδύθηκε τὴ Νίνα σὲ «Παράξενο Ἰντερμέτζο» κι' ἡ δημιουργία της τώρα σὲ ἔργο του Σαρντού εἶνε κατορθώματα που με κάνουν νὰ αισιοδοξῶ ἀπεριόριστα για τὸ μέλλον της σκηνής μας. Τέτοιες ἐργασίες

δὲ μένουν ποτέ ἀπομονωμένες. Ἀφήνουν πατήματα γερά, δίνουν μάθηκα φωτεινὸ ἀταὺς νέους, ἀταὺς ἀνθρώπους της αὐριον, και πληθαίνουν ἐτσι τούς παράγοντας της προόδου.

Δίπλα της, σὲ τὸ ἴδιο ἔργο, πρέπει ν' ἀναφέρουμε τιμητικά τὸν κ. Κωτσόπουλο. Ὅσες φορές μου ἔτυχε νὰ τὸν δω ως σήμερα (ἰδιαίτερα σὲ ἔργο του Συναδινού «Στὴν Κάσα τοῦ Καλοκαριου»), μου ἐπροκάλεσε δυσφορία. Για τούτο σημειῶνω πως τώρα, σὲ τὸ ρόλο του Φουσε, μου ἔκανε εὐχάριστη ἐκπληξη. Ἐπέτυχε ἕνα ἀληθινὸ ἄλλα κι' εὐχομαι νὰ συνεχίσει σὲ τὸν ἴδιο ρυθμό - λιγότευοντας ὅσο μπορεί περισσότερο τὴν γριμάτση του πρὸς γκαλαριαν κι' ἐκείνες τίς εὐκολες κι' ἀγευστες κινηματογραφικές του «μουτές».

Ὁ κ. Χατζίσκος εἶχε ἀληθινὴ εὐγένεια σὲ τὸ ρόλο του Νάιπεργκ, ἕνα παλμό και μιά ἐμφάνισι που μένουν πιστὰ σὲ τὸ πλαίσιο του ἔργου. Ὁ κ. Ἀποστολίδης, ἀζυγος της νεαρῆς πλύστρας και ἀργότερα στρατάρχης του Ναπολέοντα, κρατῆσε ἕνα μέτρο ἀξιόλογο σὲ τὴν νεοπλουτική του μεταμορφωση και μιά καλοκάγαθη σοβαρότητα νεοφώτιστου εὐπατριδῆ που διασκέδασαν τὸ κοινό.

Μόνο ὁ κ. Βεάκης, σὲ τὸ ρόλο του Ναθαρεμένα ὑπολείμματά του. Σὲν ἠθοεπαίξε μόνο με τὴ σκᾶ του. Μόνο με θαρεμένα ὑπολείμματά του. Σὲν ἠθοποιός που ἔκανε νὰ μιμηθεῖ τὸ Βεάκη δὲν τὸ κατάφερε, ἀπαθαρρύνουνταν και δὲν εἶχε ὄρεξη νὰ ζακολουθήσει τὸν ἀγῶνα του.

Ἡ Κᾶ Νίκα ἔκανε ὅτι μπορούσε ως θαρώννη φὸν Ἡτύλοβ. Κι' ὄρο για τίς ἀδελφές του Ναπολέοντα (που τίς ὑποούουνταν οἱ κ. κ. Στεφανίδου και Ποδηματᾶ) πειθόμενοι ἀπὸ τὰ πορίσματα της ἱστορίας, κρίνουμε κι' ἐμεῖς πως ὁ ἀδελφός του θὰ ἐπηρεπε νὰ τίς εἶχε ἀφήσει για πάντα στήν Κορακή. Ἡ σκηνογραφία και τὰ κοστούμια εἶχανε τὴ φινέτση, τὸ «πολύτροπον» και τὴν ἐμπνευσμένη μαστορία του ζεχωριστου μας ζωγράφου που λέγεται Γιάννης Τσαρούχης. Στὴν ἐπιτυχία του ἔργου, αὐτός στάθηκε ἀναντίρρητο ἕνας ἀπὸ τούς κύριους συντελεστές.